

4. Інструкція з інвентаризації матеріальних цінностей. Розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ: Наказ Головного управління Держказначейства від 30.10.98 р №90[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0728-98>

5 Про примітки до річної фінансової звітності: наказ Міністерства України від 29.11.2000 р. №302. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0904-00>

6. Порядок визначення розміру збитків від розкрадання, нестачі, знищення (псування) матеріальних цінностей: Постанова КМУ від 22.01.96 р.№116 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/go/116-96n>

УДК 657.01

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЗВІТНОСТІ НА ОСНОВІ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ІНЖИНІРИНГУ

М. В. Корягін

Львівська комерційна академія, вул. Туган-Барановського, 10, м. Львів, Україна, 79005, e-mail: maxuza@rambler.ru

Кінець ХХ-го століття вважається переломним етапом в розвитку систем управління підприємствами. Передусім, це пов'язано зі зміною економічних умов їх функціонування, що характеризуються насиченням конкурентного середовища, швидкими змінами виробничих, інформаційних та комунікаційних технологій, високими темпами інноваційних процесів, що вимагає від менеджменту більшої гнучкості до мінливих умов та наявності стратегічного мислення, що проявляється в здатності прогнозувати результати діяльності підприємства і наслідки власних дій в довгостроковій перспективі. Для забезпечення реалізації такої функції на підприємстві впроваджується система стратегічного менеджменту, яка є управлінською системою, орієнтованою на забезпечення виживання підприємства в довгостроковій перспективі шляхом встановлення динамічної рівноваги із його зовнішнім середовищем. До складу її визначальних характеристик слід віднести: орієнтація на зовнішнє середовище; пошук нових можливостей в конкурентній боротьбі; орієнтація на довгострокову перспективу; розгляд працівників підприємства як носіїв людського капіталу, а не джерела витрат.

В якості методологічного інструментарію стратегічного менеджменту зазвичай використовується система стратегічного обліку. З приводу цього поняття в Україні на сьогодні склалась досить неоднозначна ситуація. Якщо одні дослідники відкрито пропагують необхідність виділення стратегічного обліку (Р.Ф. Бруханський, С.Ф. Голов, М.С. Пушкар, А.В. Шайкан) як окремого виду або підсистеми бухгалтерського обліку, то інші вчені, що є прихильниками “радянської” концепції єдиного і неподільного бухгалтерського обліку (Ф.Ф. Бутинець, Б.І. Валувєв, З.В. Гуцайлюк), зазначають про відсутність потреби для трансформації існуючих в теорії бухгалтерського обліку підходів. Хоча питання ролі і місця стратегічного обліку в вітчизняній обліковій системі підприємства досі залишається відкритим, однак ніхто з вчених, що займають протилежні позиції в даній дискусії, не заперечує необхідність формування облікової інформації, яка б використовувалась менеджментом

для прийняття стратегічних управлінських рішень. Це підтверджує необхідність розробки нових підходів до удосконалення облікової системи з метою формування стратегічно орієнтованого інформаційного продукту у вигляді стратегічної звітності.

З метою формування загальної категорії, яка повинна використовуватись в якості характеристики облікового інформаційного продукту, необхідного для прийняття різних видів стратегічних управлінських рішень, пропонуємо використовувати поняття “стратегічна звітність”. В даному понятті не використовується характеристика “бухгалтерська”, оскільки при формуванні такої звітності не завжди використовується лише облікова інформація, а й інформація, що одержується з інших інформаційних систем (маркетингової, логістичної тощо), а також з удосконаленої системи бухгалтерського обліку.

Під стратегічною звітністю пропонується розуміти спеціально сформовані бухгалтерські звіти на основі застосування різноманітного облікового інструментарію, які дозволяють формувати показники, що виступають інформаційною основою для прийняття рішень щодо здійснення вибору із наявних стратегічних альтернатив, подальшої реалізації та контролю обраної стратегії підприємства. Стратегічну звітність слід розглядати як систему взаємопов’язаних показників, необхідних як для розробки нових стратегій, так і ефективного управління наявних стратегій підприємства. Порядок її формування та змістове наповнення її показників може регламентуватись внутрішніми стандартами або закріплюватись в Наказі про облікову політику підприємства.

У ході реалізації господарської та комерційної діяльності підприємства стратегічного менеджменту необхідна інформаційна підтримка для забезпечення ефективної реалізації стратегічних проєктів та ініціатив, які спрямовані на підвищення вартості бізнесу. В даному випадку можуть бути використані різні інформаційні платформи, системи і моделі, однак не всі з них можуть бути швидко і безперешкодно інтегровані в інформаційну систему підприємства, зокрема, з обліково-аналітичною підсистемою, та не завжди виступають дієвим і ефективним засобом для планування і прогнозування своїх стратегічних дій.

Одним із найбільш дієвих інструментів подальшого розвитку системи стратегічної звітності на підприємствах є використання концепції бухгалтерського інжинірингу, що дозволяє на основі бухгалтерського балансу моделювати нові види стратегічних звітів в залежності від потреб користувачів та методологічних можливостей впровадженої на підприємстві системи стратегічного обліку.

Враховуючи зростаючу роль системи стратегічного управління в діяльності підприємств на сьогодні одним із найбільш перспективних інструментів інформаційної підтримки менеджменту є система стратегічної звітності. Необхідність її практичного застосування обґрунтовується наявністю значної кількості теоретико-методологічних розробок в даній сфері та можливістю її безперешкодного впровадження в сучасні облікові інформаційно-комп’ютерні системи в якості надбудови до традиційної системи бухгалтерського обліку та економічного аналізу.

Побудова системи стратегічної звітності на підприємстві дозволяє забезпечити виконання наступних завдань:

- створення регулярної інформаційної підтримки прийняття дієвих і ефективних стратегічних управлінських рішень на основі облікової інформації стратегічного характеру;
- надання інформації стратегічному менеджменту за нетиповими

запитами в необхідних розрізах (по всьому підприємству, по стратегічних бізнес-одинацях, по стратегічних сегментах діяльності);

- формування інформаційної основи для проведення економічного аналізу стратегічної звітності та для здійснення стратегічного контролю і стратегічного аудиту;

- формування облікових моделей стратегічного розвитку підприємства;

- оцінка ефективності системи стратегічного менеджменту підприємства.

УДК 657.6

АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ ПРИМЕНЕНИЯ МСФО В БЕЛАРУСИ:

С.Л. Коротаев

Белорусский государственный экономический университет, профессор кафедры бухгалтерского учета, анализа и аудита в отраслях народного хозяйства

В последние годы работа по внедрению в Беларуси международных принципов учета и составления финансовой отчетности существенно активизировалась. Вместе с тем следует признать, что по отдельным концептуальным моментам переход на принципы МСФО в значительной степени носит декларативный характер. Более того, по уже ранее принятым решениям, соответствующим принципам МСФО, в ряде случаев произошел возврат к ранее действовавшим механизмам учета, не обеспечивающим прозрачность финансовой отчетности.

Так, например, до настоящего времени в Беларуси действует особый порядок учета и списания курсовых разниц, обусловленных девальвационными процессами. Впервые такой порядок был установлен постановлением Правительства в 2011 году [1]. Согласно постановлению суммы курсовых разниц, обусловленные переоценкой валютных задолженностей, а также валюты на счетах на даты девальвации национальной валюты (23 мая и 20 октября 2011 г.), должны были относиться на счета учета доходов и расходов будущих периодов с последующим их списанием – до 31 декабря 2014 года – на финансовые результаты организаций. Понятно, что предложенный механизм учета, допускающий временные сдвиги сумм списываемых разниц, существенно искажает достоверность финансовой отчетности. В силу того, что экономика Беларуси характеризуется превалированием импорта над экспортом и валютной кредиторской задолженности над дебиторской задолженностью, у многих предприятий по состоянию на 31.12.2014 г. «зависли» отложенные в виде курсовых разниц затраты, которые при их списании привели бы к значительному ухудшению результативности работы предприятий.

В соответствии с Указом от 19.12.2014 г. № 599 «О списании курсовых разниц» [2] организациям, работающим с валютой, предоставили право списать суммы курсовых разниц, числящихся по состоянию на 31.12.2014 г. в составе расходов будущих периодов, в уменьшение доходов будущих периодов по курсовым разницам, а в недостающей части – за счет добавочного капитала (в части фонда переоценки) и – при его нехватке – за